Filip Vyskočil

Právní analýza náhradní péče o zdravotně znevýhodněné děti v České republice

STŘEDISKO NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE, spolek

Praha

2016

Tato analýza byla vydána v rámci projektu „Centrum podpory náhradní rodinné péče II“ díky finanční podpoře Nadace Sirius. Více informací o projektu a dalších publikacích naleznete na **www.nahradnirodina.cz** a **www.centrumpodpory.cz.**

Děkujeme Nadaci Sirius za finanční a dlouhodobou podporu aktivit směřujících ke zlepšení péče o ohrožené děti v České republice.

Právní analýza náhradní péče o zdravotně znevýhodněné děti v České republice

© **Mgr. Filip Vyskočil**

© STŘEDISKO NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE, spolek, Praha 2016

Vydalo STŘEDISKO NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE, spolek
Jelení 91, 118 00 Praha 1
info@nahradnirodina.cz
www.nahradnirodina.cz

Odborná garantka: PhDr. Věduna Bubleová
Jazyková korektura: Zuzana Straková

OBSAH

I. ÚVOD 4
II. LEGISLATIVNÍ VÝVOJ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY 5
A/ RAKOUSKO-UHERSKO 5
B/ „PRVNÍ REPUBLIKA“ 5
C/ OBDOBÍ POVÁLEČNÉ A SOCIALISTICKÉ ČESKOSLOVENSKO 5
D/ POREVOLUČNÍ DOBA 6
III. AKTUÁLNÍ LEGISLATIVNÍ RÁMEC 7
A/ ZÁKON č. 329/2011 Sb. 7
B/ ZÁKON č. 108/2006 Sb. 10
IV. ZAPOJENÉ SUBJEKTY A JEJICH ROLE 12
V. FINANCOVÁNÍ 13
VI. POUŽITÉ ZDROJE 14

I. ÚVOD

Osoby zdravotně znevýhodněné, a děti zvlášť, vyžadují zvláštní péči a je povinností společnosti jim takovou péči zabezpečit. V době 21. století je toto ve vyspělých společnostech, za něž se společnosti napříč Evropou považují, samozřejmostí. Rovněž v České republice je aktuálně nastaven model, kterým se prolíná snaha pomoci zdravotně znevýhodněným osobám a potažmo dětem. Jelikož je ale tato pomoc limitována finančními možnostmi daného státu, je otázkou, zda je pomoc poskytovaná v České republice pomocí dostatečnou.

V rámci analýzy bude, jak bylo naznačeno, rozebráno zejména zaopatření zdravotně znevýhodněných dětí, přičemž se z legislativního hlediska jedná o problematiku spadající do tzv. sociálního zákonodárství či dle moderní terminologie práva sociálního zabezpečení. Pro bližší pochopení kontextu je namístě doplnit, že sociální zabezpečení poskytuje pomoc lidem v případě tzv. sociálních událostí, kterými jsou mimo jiné nemoc, zdravotní poškození, invalidita. Právo sociálního zabezpečení se pak zabývá hmotným zabezpečením a službami poskytovanými osobám, které postihla daná sociální událost, přičemž tyto služby a zabezpečení jsou zaručeny a regulovány státem. Lze konstatovat, že je to právě právo sociálního zabezpečení, které stanoví pravidla pro sociální solidaritu.

Jelikož v raných stadiích vývoje práva sociálního zabezpečení nebylo pamatováno zvláště na osoby se zdravotním znevýhodněním, je zde stručně rozebrán vývoj práva sociálního zabezpečení obecně. Velice krátce je text věnován také zákonodárství, které se týká péče o zdraví.

V neposlední řadě je třeba zmínit terminologii použitou v této analýze. Termíny zdravotní znevýhodnění a zdravotní postižení jsou v textu použity ve významu synonymním. Je tak činěno z důvodu pojmového zjednodušení, ačkoli si je autor vědom, že pojmy nelze zcela ztotožňovat a v příslušné legislativě má každý z těchto pojmů svůj konkrétní odlišný význam.

II. LEGISLATIVNÍ VÝVOJ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

A/ RAKOUSKO-UHERSKO

Sociální zákonodárství je na našem území datováno až od období vlády osvícenských habsburských panovníků. Do té doby byla pomoc potřebným poskytována téměř výhradně ze strany církve a způsobem v zásadě legislativně neupraveným.

Obecně jsou za základní pilíř sociálního zákonodárství na našem území považovány tzv. penzijní normály, které obsahovaly právní úpravu státního zaopatření ve vztahu ke státním úředníkům. První penzijní normál byl „dílem Marie Terezie“, osvícenské habsburské panovnice, která konkrétně v roce 1771 vydala formou císařského patentu penzijní normál pro vdovy a sirotky po zaměstnancích, kteří věrně plnili svou službu. O 10 let později ji v tomto legislativním směru následoval její syn Josef II., který tak v roce 1781 vydal opět císařským patentem penzijní normál určený přímo zaměstnancům, kteří se stali práce neschopnými, když předtím alespoň po dobu 10 let uspokojivě vykonávali své zaměstnání.

Skutečně moderní systém sociálního pojištění a sociálního zabezpečení byl však na území Rakouska-Uherska zaveden až Eduardem Taafem, pod jehož taktovkou byl přijat zákon č. 1/1888 ř. z., o pojišťování dělníků pro případ úrazu, a zákon č. 33/1888 ř. z., o pojišťování dělníků pro případ nemoci. Uvedené zákony jsou někdy souhrnně označovány jako tzv. Taafeho reforma.

B/ „PRVNÍ REPUBLIKA“

Stěžejní právní normou se na počátku fungování samostatného československého státu stala recepční norma č. 11/1918 Sb. Jednalo se o právní předpis, kterým byly přejaty právní normy Rakouska-Uherska a fakticky vtaženy do právního řádu nově vzniklé Československé republiky.

První již ryze „československou“ právní normou byl v této oblasti zákon č. 221/1924 Sb., o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, díky kterému bylo sociální zabezpečení poskytnuto širšímu počtu obyvatel.

C/ OBDOBÍ POVÁLEČNÉ A SOCIALISTICKÉ ČESKOSLOVENSKO

Po druhé světové válce zaznamenala Evropa politické turbulence, které zasáhly i československý stát. Výsledkem bylo nastolení nového režimu, jímž byl určen také nový, socialistický, politický směr. Uvedenému musela být přizpůsobena všechna spektra společnosti.

Ještě v zásadě nezasažen tímto socialistickým duchem byl zákon č. 99/1948 Sb., o národním pojištění.

Další právní normy, zejména zákon č. 102/1951 Sb., o přebudování národního pojištění (na základě kterého bylo odděleno nemocenské a důchodové pojištění), a zákon č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči (kterým byl zaveden nárok na zdravotní péči pro všechny, tj. i osoby doposud nepojištěné), byly již odrazem nové politické orientace.

Navzdory negativním důsledkům socialistické politiky byl **zákon č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči**, poměrně průlomovou právní normou. V ust. § 1 bylo uvedeno, že „stát

poskytuje zdravotní péči preventivní a léčebnou jednotně tak, aby zabezpečil plynulou, soustavnou a hodnotnou péči o člověka, zaměřenou přednostně na pracující a na zajištění zdravého rozvoje nové generace“, a dále v ust. § 5 byla explicitně zakotvena bezplatná preventivní a léčebná péče všem dětem ve věku do 15 let, a to v plném rozsahu.

V roce 1956 byl pak přijat zákon č. 55/1956 Sb., o sociálním zabezpečení, který deklaroval sociální péči o všechny občany, kteří ji potřebují. Veškeré dávky byly dle tohoto právního předpisu hrazeny státem a zaměstnanci neplatili na jejich úhradu žádné zvláštní příspěvky.

Za zmínku na poli péče o zdravotně znevýhodněné, ale také obecně o veškeré obyvatelstvo, stojí i zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, jehož zajímavostí je, že nebyl až do roku 1989 ani jedenkrát novelizován. Jedná se mimo jiné o deklaraci bezplatné zdravotní péče pro všechny občany.

D/ POREVOLUČNÍ DOBA

Bezprostředně po revolučním roce 1989 nastal důrazný odklon od socialistických myšlenek. Byla nastolena nová politika, která se poměrně rychle promítla do sociálního zákonodárství. Již roku 1990 byl vytvořen scénář sociální reformy, jenž navazoval zejména na tradice Československa v meziválečném období tzv. první republiky.

V plánu bylo vytvoření jednotného systému sociálního zabezpečení zahrnujícího povinné zdravotní, nemocenské a důchodové pojištění, dobrovolné připojištění individuální a skupinové a státní sociální podporu a pomoc. Výsledkem byla „záchranná sociální síť“ upravená jednak zákonem č. 463/1991 Sb., o životním minimu, a jednak zákonem č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti.

Nově byl vytvořen také systém všeobecného zdravotního pojištění spravovaný na státu nezávislými zdravotními pojišťovnami.

III. AKTUÁLNÍ LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Právo na sociální zabezpečení je v právně teoretické rovině řazeno mezi subjektivní sociální práva. Sociální práva jsou přitom v našem právním řádu deklarována v normě stojící na vrcholu pomyslné pyramidy hierarchie právních norem, a sice v **ústavním zákoně č. 2/1993 Sb., o listině základních práv a svobod** (dále jen jako „Listina základních práv a svobod“). Hlava IV. Listiny základních práv a svobod obsahuje výčet sociálních práv, z nichž pro zdravotně znevýhodněné děti je nejvýznamnějším právo občana na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky na základě veřejného pojištění za podmínek stanovených zákonem (čl. 31 Listiny základních práv a svobod). Pro úplnost by snad bylo na tomto místě vhodné zmínit ještě právo rodičů pečujících o děti na pomoc státu (čl. 32 odst. 5 Listiny základních práv a svobod).

Zákonná úprava v oblasti práva sociálního zabezpečení, která se vztahuje rovněž na děti se zdravotním znevýhodněním, je rozebrána níže. V této souvislosti je nutno podotknout, že v oblasti práva sociálního zabezpečení došlo v roce 2011 k významné změně právní úpravy v podobě přijetí zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, o němž bude pojednáno níže. Lze rovněž poukázat na přijetí zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, jenž plně nahradil zákon o péči o zdraví lidu z roku 1966.

A/ ZÁKON č. 329/2011 Sb.

Elementární zákonnou úpravu představuje aktuálně **zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením**. Návazným prováděcím právním předpisem upravujícím některé dílčí otázky je pak vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.

Dle ust. § 1 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (dále jen jako zákon o poskytování dávek osobám se z. p.), se tento zákon zabývá „poskytováním peněžitých dávek osobám se zdravotním postižením určených ke zmírnění sociálních důsledků jejich zdravotního postižení a k podpoře jejich sociálního začleňování, a dále upravuje průkaz osoby se zdravotním postižením“.

Významným ustanovením ve vztahu k dětem je jednoznačně ust. § 4 předmětného zákona, dle něhož „je-li oprávněnou osobou dítě, je orgán příslušný k rozhodování o dávkách povinen při rozhodování o nároku na dávku a její výši vždy sledovat dosažení nejlepšího zájmu dítěte“.

Osobám se zdravotním postižením je bez ohledu na to, zda se jedná o osoby dospělé, či děti, poskytován jednak příspěvek na mobilitu a jednak příspěvek na zvláštní pomůcku, v neposlední řadě mají tyto osoby nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením, to vše ve smyslu zákona o poskytování dávek osobám se z. p.

Poskytování dávek a získání průkazu je samozřejmě podmíněno splněním určitých kritérií, obecně lze nicméně konstatovat, že nárok na uvedené má fyzická osoba, jestliže je na území České republiky hlášena k trvalému pobytu a má zde bydliště. Dávky a průkaz náležejí rovněž dalším osobám uvedeným v zákoně o poskytování dávek osobám se z. p., které nemají na území České republiky trvalý pobyt, pokud zde mají bydliště. (Bydlištěm se přitom rozumí stav, kdy má osoba na území České republiky centrum zájmů.) Nárok mají taktéž občané EU na základě přímo použitelného předpisu EU – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 492/2011.

a. Dávky dle zákona o poskytování dávek osobám se z. p.

- ***Příspěvek na mobilitu***

Jedná se o dávku, která je *poskytována opakovaně a pravidelně (každý měsíc)*, a to ve výši 400 Kč. Dávka je vyplácena zpětně. Na základě žádosti je možné vyplácení dávky souhrnně, vždy jednou za tři kalendářní měsíce.

Dle ust. § 6 zákona o poskytování dávek osobám se z. p. jsou pro získání nároku stanoveny následující podmínky. Dítě (ale stejně tak i zletilá osoba), kterému úspěšně vzniká nárok na příspěvek na mobilitu:

- je starší jednoho roku;
- je osobou mající nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem ZTP nebo ZTP/P, který byl přiznán podle předpisů účinných od 1. 1. 2014;
- se opakovaně v kalendářním měsíci za úhradu dopravuje nebo je dopravováno;
- není příjemcem pobytových sociálních služeb v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově se zvláštním režimem, případně ve zdravotnickém zařízení ústavní péče (z důvodů hodných zvláštního zřetele však může být příspěvek na mobilitu přiznán i osobě, které jsou poskytovány pobytové sociální služby, tato podmínka proto není podmínkou bezvýjimečnou).

Pakliže je jednotlivec po dobu celého kalendářního měsíce hospitalizován, příspěvek na mobilitu mu za takový měsíc nenáleží.

- ***Příspěvek na zvláštní pomůcku***

Oproti shora rozebranému příspěvku na mobilitu je příspěvek na zvláštní pomůcku ve své podstatě *dávkou jednorázovou*, periodicky se neopakující.

Ve smyslu ust. § 9 zákona o poskytování dávek osobám se z. p. vzniká dítěti (i osobám zletilým) nárok na tuto dávku, pokud:

- trpí těžkou vadou nosného či pohybového ústrojí nebo těžkým sluchovým postižením anebo těžkým zrakovým postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu;
- jeho zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku.

V případě příspěvku na některé konkrétní zvláštní pomůcky je nutné splňovat podmínky jiné. Kupříkladu nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla nebo speciálního zádržního systému má dítě (osoba), které:

- má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou či hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu;
- jeho zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku.

Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se přitom pro účely zákona o poskytování dávek osobám se z. p. považuje takový nepříznivý zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat po dobu delší než jeden rok. Výčet zdravotních postižení opodstatňující přiznání

příspěvku na zvláštní pomůcku a naopak zdravotních stavů vylučující jeho přiznání je uveden v příloze k zákonu o poskytování dávek osobám se z. p.

Dále je i zde stanovena podmínka věku, přičemž tato se liší podle druhu zvláštní pomůcky. V případě příspěvku na motorové vozidlo nebo úpravu bytu je minimální věková hranice jednotlivce oprávněně nárokujícího si dávku stanovena na tři léta (pro úplnost je třeba doplnit, že zdravotně znevýhodněné dítě musí být nadto schopné být motorovým vozidlem přepravováno). Úprava příspěvku na vodicího psa je co do věku nejstriktnější, když jej obdrží osoba nejdříve po dovršení 15. roku věku. Ohledně všech ostatních zvláštních pomůcek, resp. příspěvků na ně, je stanovena stejně jako v případě příspěvku na mobilitu věková hranice jednoho roku.

V případě nároku dětí na příspěvek na zvláštní pomůcku je zapotřebí, aby se jednalo o takovou zvláštní pomůcku, kterou potřebují k přípravě na budoucí povolání, k získávání informací, vzdělávání anebo ke styku s okolím.

Detailní **seznam druhů a typů zvláštních pomůcek**, na které je dávka určena, je obsažen ve shora citované vyhlášce č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Vyhláškou podaný výčet však není výčtem taxativním neboli úplným, neboť příspěvek může být poskytnut i na pomůcku, která ve vyhlášce uvedena není, avšak krajská pobočka Úřadu práce ji shledá srovnatelnou s některou z pomůcek, která položkou na uvedeném seznamu je.

b. Zdravotní průkaz osoby se zdravotním postižením

Podmínky pro získání zdravotního průkazu osoby se zdravotním postižením vymezuje ust. § 34 zákona o poskytování dávek osobám se z. p. Dle předmětného ustanovení má na průkaz osoby se zdravotním postižením nárok dítě (osoba), pokud:

- je starší jednoho roku;
- trpí tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje jeho schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.

Průkaz osoby se zdravotním postižením není udělován automaticky, nýbrž jeho získání závisí na výsledku řízení o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením a potažmo od posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem okresní správy sociálního zabezpečení.

Zdravotní průkazy jsou trojího typu. Nárok na jednotlivý typ průkazu se odvíjí od závažnosti zdravotního znevýhodnění, přičemž s ohledem na rozsah a značnou podrobnost právní úpravy v této oblasti je zmíněn u každého typu jen jeden příklad.

- **průkaz TP**
  - je poskytován např. osobám se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace;
- **průkaz ZTP**
  - je určen např. osobám s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace;
- **průkaz ZTP/P**
  - náleží např. osobám se zvlášť těžkým funkčním postižením či úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce.

Pakliže dítě (osoba) obdrží průkaz osoby se zdravotním postižením, vyvstávají jí nároky nejrůznějšího charakteru, kupř. nárok na vyhrazené místo k sedění ve veřejných dopravních prostředcích, bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy, bezplatnou dopravu průvodce či vodicího psa apod. Je však nutné uvést, že jednotlivé nároky se odvíjejí od stupně zdravotního znevýhodnění a s tím souvisejícím typem průkazu. Nejčetnější a současně patrně nejrůznorodější jsou nároky osob s průkazem typu ZTP/P.

B/ ZÁKON č. 108/2006 Sb.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, představoval v době svého vzniku skutečný průlom ve sféře péče o zdravotně znevýhodněné děti (resp. osoby obecně). Zavedl totiž příspěvek na péči jakožto příspěvek zcela unikátní, nemající do té doby obdoby. Cílem příspěvku mělo a má být umožnit osobám, které potřebují pomoc jiné fyzické osoby ve zvládání běžných činností, aby díky tomuto příspěvku hrazenému ze státního rozpočtu si tuto pomoc zajistily, přičemž mohou samy rozhodnout, jak přesně příspěvek využijí. V případě dětí se toto rozhodování samozřejmě posouvá na úroveň osob o děti pečujících, resp. jejich zákonných zástupců.

Zmiňovaný příspěvek a s tím související pomoc již není vázána na zdravotnické zařízení, ale je možné vyhledat pomoc např. i u osoby blízké, jelikož příspěvek lze čerpat i v tomto smyslu.

Pro úplnost je nutno dodat, že na shora citovaný zákon navazuje prováděcí předpis, který upravuje některé dílčí otázky a doplňuje podrobnosti, které v zákoně uvedeny nejsou. Jedná se o vyhlášku č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

- ***Příspěvek na péči***

Dávka představovaná příspěvkem na péči je vyplácena měsíčně, a to v kalendářním měsíci, za nějž náleží. Jedná se tak opět o *dávku opakovanou* stejně jako u příspěvku na mobilitu.

Nárok na příspěvek na péči vzniká dítěti (i zletilé osobě), jež:

- je starší jednoho roku;
- z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle ust. § 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Je-li zde hovořeno o stupni závislosti, má se tím na mysli schopnost dítěte zvládat základní životní potřeby, kterými jsou u dětí – mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity. Stupně závislosti jsou celkem čtyři.

Výše dávky je pak odvozena od věku příjemce a stupně závislosti s tím, že v případě dětí do 18 let věku se aktuálně pohybuje v níže uvedených rozmezích.

Částka ve výši měsíčně:

- 3 300 Kč v případě lehké závislosti;
- 6 600 Kč v případě středně těžké závislosti;
- 9 900 Kč v případě těžké závislosti;
- 13 200 Kč v případě úplné závislosti.

O příspěvek je nutno zažádat a jeho vyplácení je závislé na výsledku tzv. řízení o přiznání příspěvku na péči. Řízení je vedeno příslušnou krajskou pobočkou Úřadu práce, která provede sociální šetření, okresní správou sociálního zabezpečení je pak zjišťován stupeň závislosti (zde se vychází z informací od poskytovatele zdravotních služeb, uvedeného sociálního šetření, posudku k tomu určeného lékaře atp.). Na základě takto získaného posudku pak krajská pobočka Úřadu práce vynese rozhodnutí o tom, zda příspěvek přiznává, či nikoli. Současně v případě přiznání rozhodne i o stupni závislosti. Proti rozhodnutí se lze odvolat k Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR.

IV. ZAPOJENÉ SUBJEKTY A JEJICH ROLE

Nejvýše postaveným subjektem je v této oblasti **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR**. Jedná se přitom o orgán rozhodující o opravných prostředcích proti rozhodnutím vydaným jemu podřízenými orgány.

Základní stupeň v rámci hierarchie orgánů zapojených obecně do práva sociálního zabezpečení, jak bylo pojednáno výše, je tvořen zejména **okresní správou sociálního zabezpečení**. Právě okresní správy sociálního zabezpečení vypracovávají posudky o zdravotním stavu jednotlivce, přičemž pro přiznání různých dávek jsou zohledňována různá kritéria.

Okresní správa sociálního zabezpečení však není orgánem, který vede řízení o přiznání dávky. Příslušným orgánem nadaným takovou pravomocí je **krajská pobočka Úřadu práce**. Krajská pobočka Úřadu práce je orgánem, který rozhoduje o dávkách i zdravotním průkazu dle zákona o poskytování dávek osobám se z. p., ale i o dávce dle zákona o sociálních službách.

V. FINANCOVÁNÍ

Finanční pomoc poskytovaná dětem zdravotně znevýhodněným ze strany státu, který tak činí díky sociální solidaritě obyvatelstva, je majoritní otázkou celé této analýzy. V závěru lze shrnout, že zdrojem finančních prostředků, z nichž jsou financovány výše popsané dávky, je veřejný rozpočet.

VI. POUŽITÉ ZDROJE

Právní normy:

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, jako součásti ústavního pořádku České republiky, 2015. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 1/1993 Sb., s. 017.

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách 2011. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 164/2006 Sb., s. 7021.

Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 136/2011 Sb., s. 5018.

Zákon ze dne 28. 12. 1887, o úrazovém pojištění dělníků, sb. 1/1888 ř. z., částka 1/1888.

Zákon ze dne 30. 3. 1888, o nemocenském pojištění dělníků, sb. 33/1888 ř. z., částka 33/1888.

Zákon č. 11/1918 Sb., zákon Národního výboru československého ze dne 28. 10. 1918 o zřízení samostatného státu československého. In: Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé, částka 2/1918 Sb.

Zákon č. 221/1924 Sb. z. a n., o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří. In: Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé, částka 112, s. 1225–1268.

Zákon č. 99/1948 Sb. z. a n., o národním pojištění. In: Zákony pro lidi.cz [online] @AION CS 2010-2016 [cit. 2016-12-31]. Dostupné z: http://zákonyprolidi.cz/cs/1948-99

Zákon č. 102/1951 Sb., o přebudování národního pojištění. In: Zákony pro lidi.cz [online] @AION CS 2010-2016 [cit. 2016-12-31]. Dostupné z: http://zákonyprolidi.cz/cs/1951-102

Zákon č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči. In: Zákony pro lidi.cz [online] @AION CS 2010-2016 [cit. 2016-12-31]. Dostupné z: http://zákonyprolidi.cz/cs/1951-103

Zákon č. 55/1956 Sb., o sociálním zabezpečení. In: Zákony pro lidi.cz [online] @AION CS 2010-2016 [cit. 2016-12-31]. Dostupné z: http://zákonyprolidi.cz/cs/1956-55

Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu. In: Zákony pro lidi.cz [online] @AION CS 2010-2016 [cit. 2016-12-31]. Dostupné z: http://zákonyprolidi.cz/cs/1966-20

Zákon č. 463/1991 Sb., o životním minimu. In: Zákony pro lidi.cz [online] @AION CS 2010-2016 [cit. 2016-12-31]. Dostupné z: http://zákonyprolidi.cz/cs/1991-463

Zákon č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti. In: Zákony pro lidi.cz [online] @AION CS 2010-2016 [cit. 2016-12-31]. Dostupné z: http://zákonyprolidi.cz/cs/1991-482

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, 2006. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 37/2006 Sb., s. 1257.

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, 2011. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 115/2011 Sb., s. 3970.

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), 2011. In: Sbírka zákonů České republiky, částka 131/2011 Sb., s. 4730.

Literatura:

Koldinská, K., Sociální právo, 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2013.

Tröster, P. a kol., Právo sociálního zabezpečení, 6. vydání, C. H. Beck, Praha 2013.

Internetové zdroje:

www.cssz.cz – internetový portál České správy sociálního zabezpečení

www.mpsv.cz – internetový portál Ministerstva práce a sociálních věcí